

2020/2012(INL)

21.4.2020

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

с препоръки към Комисията относно рамка за етичните аспекти на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии (2020/2012(INL))

Комисия по правни въпроси

Докладчик: Ибан Гарсия дел Бланко

(Право на инициатива – член 47 от Правилника за дейността)

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ: ПОДРОБНИ ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИСКАНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.....	10
А. ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА ИСКАНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	10
Б. ТЕКСТ НА ИСКАНОТО ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	13
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	34

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

с препоръки към Комисията относно рамка за етичните аспекти на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии (2020/2012(INL))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 225 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид Регламент № 2018/1488 на Съвета от 28 септември 2018 г. за създаване на Съвместно предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии¹,
- като взе предвид предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета от 6 юни 2018 г. за създаване на програмата „Цифрова Европа“ за периода 2021 – 2027 г. (COM(2018)0434),
- като взе предвид съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 19 февруари 2020 г. относно изкуствения интелект – Европа в търсене на високи постижения и атмосфера на доверие (COM(2020)0065),
- като взе предвид съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 19 февруари 2020 г. относно Европейска стратегия за данните (COM(2020) 0066),
- като взе предвид съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите от 19 февруари 2020 г. относно Изграждане на цифровото бъдеще на Европа (COM(2020) 0067),
- като взе предвид своята резолюция от 16 февруари 2017 г., съдържаща препоръки към Комисията относно гражданскоправни норми за роботиката²,
- като взе предвид своята резолюция от 1 юни 2017 г. относно цифровизацията на европейската промишленост³,
- като взе предвид своята резолюция от 12 септември 2018 г. относно автономните оръжейни системи⁴,
- като взе предвид своята резолюция от 11 септември 2018 г. относно езиковото

¹ ОВ L 252, 8.10.2018 г., стр. 1.

² ОВ L 252, 18.7.2018 г., стр. 239.

³ ОВ С 307, 30.8.2018 г., стр. 163.

⁴ ОВ С 433, 23.12.2019 г., стр. 86.

равенство в ерата на цифровите технологии⁵,

- като взе предвид своята резолюция от 12 февруари 2019 г. относно всеобхватната европейска промишлена политика в областта на изкуствения интелект и роботиката⁶,
- като взе предвид доклада от 8 април 2019 г. на създадената от Комисията експертна група на високо равнище по въпросите на изкуствения интелект, озаглавен „Насоки относно етичните аспекти за надежден ИИ“,
- като взе предвид общите прегледи и проучванията, изготвени по искане на Комитета за бъдещето на науката и технологиите (СТОА), ръководен от Отдела за научни прогнози към Генералната дирекция за парламентарни изследвания, озаглавени *What if algorithms could abide by ethical principles?* („Какво ще стане, ако алгоритмите могат да спазват етични принципи?“), *Artificial Intelligence ante portas: Legal & ethical reflections* („Пред вратите на изкуствения интелект: правни и етични разсъждения“), *A governance framework for algorithmic accountability and transparency* („Рамка за управление за алгоритмична отчетност и прозрачност“), *Should we fear artificial intelligence?* (Да се страхуваме ли от изкуствения интелект?“) и *The ethics of artificial intelligence: Issues and initiatives* („Етика на изкуствения интелект: въпроси и инициативи“),
- като взе предвид членове 47 и 54 от своя Правилник за дейността,
- като взе предвид становището на комисията по външни работи, становището на комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите, становището на комисията по транспорт и туризъм, становището на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи, становището на комисията по заетост и социални въпроси, становището на комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните и становището на комисията по култура и образование,
- като взе предвид доклада на комисията по правни въпроси (A9-0000/2020),

Въведение

- A. като има предвид, че изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, които имат потенциала да окажат пряко въздействие върху всички аспекти на нашите общества, включително основните социални и икономически принципи и ценности, се разработват много бързо;
- Б. като има предвид, че Съюзът и неговите държави членки носят особена отговорност да гарантират, че тези технологии допринасят за благополучието и общия интерес на техните граждани;
- В. като има предвид, че обща рамка за разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии в рамките на Съюза следва едновременно да защитава гражданите от потенциалните рискове и

⁵ Приети текстове, P8_TA(2018)0332.

⁶ Приети текстове, P8_TA(2019)0081.

да насърчава надеждността на тези технологии в света;

- Г. като има предвид, че Парламентът проведе съществени научни изследвания и прие няколко позиции относно правните и етичните въпроси, свързани с тези технологии;
- Д. като има предвид, че тези въпроси следва да се разглеждат чрез всеобхватна и подготвена за бъдещето правна рамка, отразяваща принципите и ценностите на Съюза, залегнали в Договорите и Хартата на основните права, която правна рамка ще създаде правна сигурност както за предприятията, така и за гражданите;
- Е. като има предвид, че за да бъде подходящ обхватът на тази рамка, тя следва да покрива широк спектър от технологии и техните компоненти, включително алгоритми, софтуер и данни, използвани или генерирани от тях;
- Ж. като има предвид, че тази рамка следва да обхваща всички ситуации, изискващи надлежно отчитане на принципите и ценностите на Съюза, а именно разработването, внедряването и използването на съответните технологии и техните компоненти;
- З. като има предвид, че хармонизираният подход към етичните принципи, свързани с изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, изисква общо разбиране в Съюза на тези понятия и на понятия като алгоритми, софтуер, данни или биометрично разпознаване;
- И. като има предвид, че действията на равнището на Съюза са оправдани от необходимостта от хомогенно прилагане на общи етични принципи при разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии;
- Й. като има предвид, че общите етични принципи са ефикасни само когато са определени лицата, отговорни за гарантирането, оценяването и мониторинга на съответствието;
- К. като има предвид, че всяка държава членка следва да създаде национален надзорен орган, който да отговаря за осигуряването, оценяването и мониторинга на съответствието, както и който да дава възможност за дискусии и обмен на гледни точки в тясно сътрудничество със заинтересованите страни и гражданското общество;
- Л. като има предвид, че Парламентът продължава да призовава за създаването на Европейска агенция, която да гарантира хармонизиран подход в целия Съюз и да разглежда новите възможности и предизвикателства, по-специално тези от трансгранично естество, произтичащи от текущите технологични промени;

Ориентиран към човека и направен от човека изкуствен интелект

- 1. заявява, че разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително, но не само от хора, следва винаги да зачитат човешкия фактор и надзор, както и да дават възможност

за възвръщане на човешкия контрол по всяко време;

Оценка на риска

2. счита, че решението дали изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии следва да се разглеждат като високорискови по отношение на спазването на етичните принципи следва винаги да е предшествано от безпристрастна, регулирана и външна оценка;

Прозрачност, отчетност и характеристики за безопасност

3. счита, че изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, следва да бъдат разработвани по сигурен, технически стриктен начин и добросъвестно;
4. подчертава, че обяснимостта е от съществено значение, за да се гарантира, че гражданите имат доверие в тези технологии, дори ако степената на обяснимост е свързана със сложността на технологиите, и че тя следва да бъде допълнена от проверимост и проследимост;

Без предубеждения и без дискриминация

5. припомня, че разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, следва да зачитат човешкото достойнство и да гарантират равно третиране на всички;
6. потвърждава, че възможните предубеждения в и дискриминацията чрез софтуер, алгоритми и данни следва да бъдат преодолени чрез определяне на правила за процесите, чрез които те са проектирани и използвани, тъй като този подход би имал потенциала да превърне софтуера, алгоритмите и данните в значителен противовес на предубежденията и дискриминацията и в положителна сила за социална промяна;

Социална отговорност и баланс между половете

7. подчертава, че социално отговорният изкуствен интелект, роботиката и свързаните с тях технологии следва да защитават и насърчават основните ценности на нашето общество, като демокрацията, разнообразните и независими медии и обективната и свободно достъпна информация, здравето и икономическия просперитет, равните възможности, правата на работниците и социалните права, качествено образование, културното и езиковото многообразие, баланса между половете, цифровата грамотност, иновациите и творчеството;
8. предлага потенциалът на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии в това отношение да бъде максимизиран и проучен чрез отговорни научни изследвания и иновации, което изисква мобилизирането на ресурси от Съюза и неговите държави членки;

9. настоява, че разработването, внедряването и използването на тези технологии не следва да причинява вреда или щета от какъвто и да е вид на физически лица или на обществото;

Околна среда и устойчивост

10. заявява, че е от съществено значение изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии да спомагат за постигането на целите за устойчиво развитие, неутралност по отношение на климата и целите за кръговата икономика; разработването, внедряването и използването на тези технологии следва да бъдат съобразени с околната среда и да допринасят за свеждане до минимум на вредите, причинени на околната среда по време на жизнения им цикъл и по цялата им верига на доставки;
11. предлага потенциалът на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии в това отношение да бъде максимизиран и проучен чрез отговорни научни изследвания и иновации, което изисква мобилизирането на ресурси от Съюза и неговите държави членки;
12. подчертава, че разработването, внедряването и използването на тези технологии предоставя многобройни възможности за постигане на целите за устойчиво развитие, очертани от ООН;

Неприкосновеност на личния живот и биометрично разпознаване

13. отбелязва, че генерирането и използването на данни, включително лични данни, като биометрични данни, в резултат от разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии бързо се увеличават, като по този начин се подчертава необходимостта от зачитане на правата на гражданите на неприкосновеност на личния живот и на защита на личните данни в съответствие с правото на Съюза;
14. изтъква, че възможността, предоставяна от тези технологии за използване на лични и нелични данни, за да се категоризират и микротаргетират хора, за да се идентифицират уязвимите места на отделните лица или за да се извлича полза от точни предвидими знания, трябва да бъде неутрализирана чрез принципите за свеждане на данните до минимум, правото на получаване на обяснение за решение, основаващо се на автоматизирана обработка, и защита на неприкосновеността на личния живот още при проектирането, както и чрез принципите на пропорционалност, необходимост и ограничение въз основа на целта;
15. подчертава, че когато по време на национална извънредна ситуация публичните органи използват технологии за дистанционно разпознаване, например по време на национална здравна криза, тяхното използване следва винаги да бъде пропорционално, ограничено във времето и да зачита човешкото достойнство и основните права;

Управление

16. подчертава, че подходящото управление на разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии, включително чрез въвеждането на мерки, съсредоточени върху отчетността и преодоляването на потенциални рискове от предубеждения и дискриминация, повишава безопасността и доверието на гражданите в тези технологии;
17. отбелязва, че при разработването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии се използват големи обеми данни и че обработването, споделянето и достъпът до такива данни трябва да бъдат управлявани в съответствие с изискванията за качество, интегритет, сигурност, неприкосновеност на личния живот и контрол;
18. подчертава необходимостта да се гарантира, че данни, принадлежащи на уязвими групи, като хора с увреждания, пациенти, деца, малцинства и мигранти, са защитени по подходящ начин;

Национални надзорни органи

19. отбелязва добавената стойност на наличието на национални надзорни органи във всяка държава членка, отговарящи за гарантирането, оценяването и мониторинга на спазването на етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии;
20. посочва, че тези органи следва да поддържат връзка не само помежду си, но и с Европейската комисия и други компетентни институции, органи, служби и агенции на Съюза, за да се гарантират съгласувани трансгранични действия;
21. призовава на тези органи да се възложи задачата да насърчават редовния обмен с гражданското общество и да поощряват иновациите в рамките на Съюза, като предоставят помощ на заинтересованите страни, по-специално на малките и средните предприятия или на стартиращите предприятия;

Европейска агенция за изкуствен интелект

22. припомня, че резолюцията на Парламента от 16 февруари 2017 г., съдържаща препоръки към Комисията за гражданскоправни норми относно роботиката, поиска Комисията да обмисли създаването на Европейска агенция за изкуствен интелект;
23. призовава Комисията да предприеме последващи действия във връзка с това искане, особено с оглед на добавената стойност на наличието на орган на равнището на Съюза, който да координира мандатите и действията на всеки национален надзорен орган, както беше посочено в предишния подраздел;
24. счита, че този орган, както и сертифицирането, посочено в следващия параграф, не само ще бъдат от полза за развитието на промишлеността и иновациите на Съюза в този контекст, но и ще повиши осведомеността на нашите граждани за възможностите и рисковете, присъщи на тези технологии;

Европейско сертифициране за етично съответствие

25. предлага Европейската агенция за изкуствен интелект да разработи общи критерии и процес на кандидатстване, свързани с издаването на европейски сертификат за етично съответствие по искане на всеки разработчик, внедрител или ползвател, който иска да получи сертификата за положителната оценка на съответствието, извършена от компетентния национален надзорен орган;

Международно сътрудничество

26. подчертава, че етичните принципи на Съюза за разработването, внедряването и използването на тези технологии следва да бъдат насърчавани в световен мащаб чрез сътрудничество с международни партньори и поддържане на връзка с трети държави, чиито модели на разработване и внедряване са различни;
27. припомня, че възможностите и рисковете, присъщи на тези технологии, имат глобално измерение, което изисква последователен подход на международно равнище, и поради това призовава Комисията да работи в рамките на двустранни и многостранни форуми за насърчаването и гарантирането на спазването на етичните стандарти;
28. изтъква също така в този контекст добавената стойност на посочената по-горе европейска агенция;

Заклучителни аспекти

29. заключава, с оглед на посочените по-горе разсъждения относно аспектите, свързани с етичното измерение на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, че етичното измерение следва да бъде определено като поредица от принципи, водещи до правна рамка на равнището на Съюза под надзора на националните компетентни органи, координирана и засилена от Европейска агенция за изкуствен интелект и надлежно спазвана и сертифицирана в рамките на вътрешния пазар;
30. съгласно процедурата, предвидена в член 225 от Договора за функционирането на Европейския съюз, изисква от Комисията да представи предложение за регламент относно етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии въз основа на член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз и като следва подробните препоръки, съдържащи се в приложението към настоящия документ;
31. препоръчва на Европейската комисия да преразгледа действащото законодателство на Съюза, приложимо към изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, за да се отговори на бързината на тяхното развитие като се спазят препоръките, изложени в приложението;
32. счита, че исканото предложение би породило финансови последици, ако бъде създадена нова европейска агенция за изкуствен интелект;
33. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция и приложените към нея подробни препоръки на Комисията и на Съвета.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ: ПОДРОБНИ ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИСКАНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

A. ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА ИСКАНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

I. Основните принципни и цели на предложението са:

- да изгради доверие в изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, като гарантира, че тези технологии ще бъдат разработвани, внедрявани и използвани по етичен начин;
- да подкрепя развитието на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии в Съюза, включително като помага на предприятията и стартиращите предприятия да оценят и отговорят на регулаторните изисквания и рискове по време на процеса на разработване;
- да подкрепя внедряването в Съюза на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии като осигурява подходяща регулаторна рамка;
- да подкрепи използването в Съюза на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, като гарантира, че те ще бъдат разработвани, внедрявани и използвани по етичен начин;
- да изисква по-добри информационни потоци между гражданите и в рамките на организациите, които разработват, внедряват или използват изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, като средство да се гарантира, че тези технологии спазват етичните принципи на предложения регламент.

II. Настоящото предложение се състои от следните части:

- „Регламент относно етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии“;
- Европейска агенция за изкуствен интелект и Европейско сертифициране за етично съответствие;
- подкрепящата роля на Европейската комисия;
- работата, извършвана от „надзорния орган“ във всяка държава членка, за да се гарантира, че етичните принципи се прилагат към изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии;
- участие и провеждане на консултации с, както и предоставяне на подкрепа на заинтересованите страни, включително стартиращи предприятия, предприятия, социални партньори и други представители на гражданското общество.

III. „Регламентът относно етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии“ се основава на следните принципи:

- изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии са ориентирани към човека и направени от него;
- оценка на риска, който създават изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии;
- прозрачност, отчетност и характеристики за безопасност
- предпазни мерки срещу предубеждения и дискриминация;
- социална отговорност и баланс между половете в изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии;
- изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии следва да са екологосъобразни и устойчиви;
- зачитане на неприкосновеността на личния живот и ограничения за използването на биометрично разпознаване;
- управление на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително данните, използвани или генерирани от такива технологии.

IV. Ключовите елементи на задачата на Комисията по отношение на спазването на етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии са:

- мониторинг на изпълнението на предложения регламент;
- повишаване на осведомеността, предоставяне на информация и участие в обмен с разработчиците, внедрителите и ползвателите в целия Съюз.

V. Европейската агенция за изкуствен интелект следва да бъде създадена след подробно предложение от Комисията, което следва да включва следните основни задачи:

- надзор на прилагането на предложения регламент;
- предоставяне на насоки за прилагането на предложения регламент;
- поддържане на връзка с „надзорния орган“ във всяка държава членка и координиране на неговия мандат и задачи;
- разработване на Европейски сертификат за съответствие с етичните принципи;
- подпомагане на редовния обмен със заинтересованите страни и гражданското общество.

VI. Основните задачи на „надзорния орган“ във всяка държава членка следва да бъдат:

- да оценява дали изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, които са разработвани, внедрявани и използвани в Съюза, са високо рискови технологии;
- да осъществява мониторинг на тяхното съответствие с етичните принципи, определени в предложения регламент;
- да допринася за последователното прилагане на предложения регламент в сътрудничество с други надзорни органи, Европейската комисия и други компетентни институции, органи, служби и агенции на Съюза; и
- да отговаря за установяването на стандарти за управлението на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително като поддържа връзка с възможно най-голям брой заинтересовани страни и представители на гражданското общество.

VII. Ключовата роля на заинтересованите страни следва да бъде да работят с Комисията, Европейската агенция за изкуствен интелект и надзорния орган във всяка държава членка.

Б. ТЕКСТ НА ИСКАНОТО ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се основават на стремежа да служат на обществото. Те могат да са свързани с възможности и рискове, които следва да бъдат разгледани и уредени чрез всеобхватна правна рамка от етични принципи, които да се спазват от момента на разработването и внедряването на такива технологии до тяхното използване.
- (2) Степента на спазване на етичните принципи по отношение на разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии в Съюза, следва да бъде равностойна във всички държави членки, за да се използват ефикасно възможностите и последователно да се преодоляват рисковете от тези технологии. Следва да се гарантира, че правилата, съдържащи се в настоящия регламент, се прилагат хомогенно в целия Съюз.
- (3) В този контекст настоящото многообразие на правилата и практиките, които се спазват в Съюза, представлява значителен риск за защитата на благополучието и просперитета както на физическите лица, така и на обществото, както и за последователното изследване на пълния потенциал, с който изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии разполагат за насърчаване и

запазване на това благополучие и просперитет. Разликите в степента на отчитане на етичното измерение, присъщо на тези технологии, могат да възпрепятстват свободното им разработване, внедряване или използване в рамките на Съюза, като тези различия могат да представляват пречка пред упражняването на икономически дейности на равнището на Съюза, да нарушат конкуренцията и да затрудняват органите при изпълнението на техните задължения съгласно правото на Съюза. Освен това липсата на обща рамка от етични принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии води до правна несигурност за всички участници, а именно разработчиците, внедрителите и ползвателите.

- (4) Въпреки това настоящият регламент следва да предостави свобода на действие на държавите членки, включително по отношение на начина на изпълнение на мандата на съответния им национален надзорен орган с оглед на целите, които той трябва да преследва, така както е предвидено в настоящият регламент.
- (5) Географският обхват на прилагане на такава рамка следва да обхваща всички компоненти на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, които са разработени, внедрени или използвани в Съюза, включително в случаите, когато част от технологиите може да се намират извън Съюза или да нямат конкретно местоположение, например в случая с облачните услуги.
- (6) Необходимо е общо разбиране в Съюза на понятия като изкуствен интелект, роботика, свързани технологии, алгоритми и биометрично разпознаване, за да се даде възможност за хармонизиран регулаторен подход. Необходимо е обаче да се разработят специфични правни определения в контекста на настоящия регламент, без да се засягат други определения, използвани в други правни актове и в международни юрисдикции.
- (7) Разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, следва да бъдат такива, че да гарантират, че са взети предвид интересите на гражданите, и следва да зачитат основните права, както са определени в Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“), установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз и други европейски и международни инструменти, които се прилагат в Съюза.
- (8) На изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии беше предоставена способността да се учат от данни и опит, както и да вземат обосновани решения. Тези способности трябва да продължат да бъдат подлагани на пълноценен човешки преглед, преценка, намеса и контрол. Техническата и оперативната сложност на тези технологии не следва никога да пречи на техния внедрител или ползвател да може най-малкото да ги изменя или спира в случаите, когато е налице риск за спазването на принципите, установени в

настоящия регламент.

- (9) Всеки изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, които водят до висок риск от нарушаване на принципите на безопасност, прозрачност, отчетност, липса на предубеждения и на дискриминация, социална отговорност и баланс между половете, екологосъобразност и устойчивост, неприкосновеност на личния живот и управление, следва да се считат за високорискови от гледна точка на спазването на етичните принципи, когато това е заключението на безпристрастна, регулирана и външна оценка на риска от националния надзорен орган.
- (10) Независимо от оценката на риска, извършена във връзка със спазването на етичните принципи, изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуера, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, следва винаги да се оценяват от гледна точка на риска, който създават, въз основа на обективни критерии и в съответствие с относимото секторно законодателство, приложимо в различни области, като здравеопазване, транспорт, трудова заетост, правосъдие и вътрешни работи, медии, образование и култура.
- (11) Надеждният изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, следва да бъдат разработени, внедрени и използвани по безопасен, прозрачен и отчетен начин, въз основа на следните характеристики – стабилност, устойчивост, сигурност, точност и идентифициране на грешките, обяснимост и възможност за идентифициране, както и по начин, който позволява тяхното временно изключване и връщане към историческите функционалности в случаи на несъответствие с тези показатели за безопасност.
- (12) Разработчиците, внедрителите и ползвателите отговарят за спазването на принципите за безопасност, прозрачност и отчетност до степента на тяхното участие в изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуера, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от тези технологии. Разработчиците следва да гарантират, че съответните технологии са проектирани и изградени в съответствие с характеристиките за безопасност, а внедрителите и ползвателите следва да въвеждат и използват съответните технологии като изцяло спазват тези характеристики.
- (13) Разработчиците и внедрителите следва да предоставят на разположение на ползвателите всички последващи актуализации на съответните технологии, особено по отношение на софтуера.
- (14) Доколкото тяхното участие в тези технологии влияе върху спазването на изискванията за безопасност, прозрачност и отчетност, посочени в настоящия

регламент, ползвателите следва добросъвестно да използват изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии. Това означава, по-специално, че те не следва да използват тези технологии по начин, който противоречи на етичните принципи, определени в настоящата правна рамка, и на изискванията, изброени в нея. Освен за посоченото добросъвестно използване, ползвателите следва да бъдат освободени от всякаква отговорност, която иначе се носи от разработчиците и внедрителите, както са установени в настоящия регламент.

- (15) Доверието на гражданите в изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, зависи от разбирането и схващането на техническите процеси. Степента на обяснимост на тези процеси следва да зависи от контекста и сериозността на последиците от погрешни или неточни резултати от тези технически процеси и трябва да е достатъчна за тяхното оспорване и търсене на правна защита. Одитируемостта и проследимостта следва да коригират евентуалната неразбираемост на тези технологии.
- (16) Доверието на обществото в изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, зависи от степента, в която в съответните технологии е заложена възможност за оценка, одитируемост и проследимост. Когато степента на тяхното участие изисква това, разработчиците следва да гарантират, че тези технологии са проектирани и изградени по начин, който позволява такава оценка, одит и проследимост. Внедрителите и ползвателите следва да гарантират, че изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии се внедряват и използват при пълно спазване на изискванията за прозрачност и дават възможност за одитиране и проследимост.
- (17) Предубежденията в и дискриминацията чрез софтуер, алгоритми и данни са незаконни и следва да бъдат преодоленни чрез регулиране на процесите, чрез които те се проектират и използват.
- (18) Софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, следва да се считат за предубедени, когато, например, показват неоптимални резултати по отношение на физическо лице или група физически лица въз основа на предубедени лични, социални или частични възприятия и при последващата обработка на данни, свързани с техните характеристики.
- (19) В съответствие със законодателството на Съюза, софтуерът, алгоритмите или данните, използвани или генерирани от изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, следва да се считат за дискриминационни, когато те третират физическо лице или група физически лица по различен начин, включително като ги поставят в неблагоприятно положение в сравнение с други,

въз основа на причини, като техните лични характеристики, без обективна или разумна обосновка.

- (20) В съответствие с правото на Съюза законните цели, които могат обективно да обосноват каквото и да е различно третиране на физически лица или групи физически лица, са защитата на обществената безопасност, сигурност и здраве, предотвратяването на престъпления, защитата на правата и свободите на личността, справедливото представителство и обективните професионални изисквания.
- (21) Изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, следва да работят на базата на устойчивия напредък. Тези технологии следва да допринасят цялостно за постигането на целите за устойчиво развитие, очертани от ООН, с цел да се даде възможност на бъдещите поколения да процъфтяват. Тези технологии могат да подпомагат мониторинга на постигнатия добър напредък въз основа на показатели за устойчивост и социално сближаване, както и чрез използване на отговорни инструменти за научни изследвания и иновации, които изискват мобилизирането на ресурси от Съюза и неговите държави членки за подкрепа и инвестиране в проекти, насочени към постигането на тези цели.
- (22) Разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, следва по никакъв начин да не предизвикват нараняване или вреда от какъвто и да е вид на физически лица или на обществото. Съответно такива технологии следва да бъдат разработени, внедрени и използвани по социално отговорен начин.
- (23) За целите на настоящия регламент разработчиците, внедрителите и ползвателите следва да носят отговорност до степента, в която са участвали в съответния изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии, за всяко нараняване или вреда, причинена на физически лица и на обществото.
- (24) По-специално разработчиците, които вземат решения, определящи и контролиращи хода или начина на разработване на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, както и внедрителите, участващи в тяхното внедряване с оперативна или управляваща функция, следва като цяло да бъдат считани за отговорни за избягване на настъпването на такова нараняване или вреда, чрез въвеждане на подходящи мерки по време на процеса на разработване и съответното щателно спазване на тези мерки по време на фазата на внедряване.
- (25) Социално отговорен изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива

технологии, могат да бъдат определени като технологии, които едновременно гарантират и насърчават редица различни аспекти на обществото, по-специално демокрацията, здравето и икономическия просперитет, равните възможности, правата на работниците и социалните права, разнообразни и независими медии и обективна и свободно достъпна информация, която дава възможност за обществен дебат, качествено образование, културно и езиково многообразие, баланс между половете, цифрова грамотност, иновации и творчество. Това са също така и тези технологии, които се разработват, внедряват и използват при надлежно отчитане на крайното им въздействие върху физическото и психическото благополучие на гражданите.

- (26) Тези технологии следва също така да бъдат разработвани, внедрявани и използвани с цел да подкрепят социалното приобщаване, плурализма, солидарността, справедливостта, равенството и сътрудничеството, като техният потенциал в този контекст следва да бъде оптимизиран и проучван чрез научноизследователски и иновационни проекти. Поради това Съюзът и неговите държави членки следва да мобилизират своите ресурси за подкрепа и инвестиции за такива проекти.
- (27) Проектите, отнасящи се до потенциала на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии да помагат за решаване на въпроса за социалното благосъстояние, следва да се осъществяват въз основа на отговорни научноизследователски и иновационни инструменти, така че да се гарантира спазването на етичните принципи от страна на тези проекти от самото начало.
- (28) При разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, следва да се взема предвид техният екологичен отпечатък и не следва да се причиняват вреди на околната среда по време на жизнения им цикъл и по цялата им верига на доставки. Съответно такива технологии следва да бъдат разработвани, внедрявани и използвани по съобразен с околната среда начин, който да подкрепя постигането на целите за неутралност по отношение на климата и кръговата икономика.
- (29) За целите на настоящия регламент разработчиците, внедрителите и ползвателите следва да носят отговорност за всяка вреда, причинена на околната среда, до степента, до която са участвали в разработването, внедряването или използването на съответните технологии с изкуствен интелект, роботиката и свързаните с тях технологии.
- (30) По-специално разработчиците, вземащи решения, които определят и контролират посоката или начина на разработване на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, както и внедрителите, участващи в тяхното внедряване и изпълняващи оперативна или управленска функция,

следва като цяло да бъдат считани за отговорни за избягване на настъпването на такива вреди, а именно чрез въвеждане на подходящи мерки по време на процеса на разработване и чрез щателно спазване на тези мерки по време на фазата на внедряване.

- (31) Тези технологии следва също така да бъдат разработвани, внедрявани и използвани с цел да подкрепят постигането на целите в сферата на околната среда, като намаляване на генерирането на отпадъци, намаляване на въглеродния отпечатък, предотвратяване на изменението на климата и избягване на влошаването на околната среда, и техният потенциал в този контекст следва да бъде оптимизиран и проучван чрез научноизследователски и иновационни проекти. Поради това Съюзът и държавите членки следва да мобилизират своите ресурси за подкрепа и инвестиции за такива проекти.
- (32) Проектите, отнасящи се до потенциала на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии да решават проблеми на околната среда, следва да се осъществяват въз основа на отговорни научноизследователски и иновационни инструменти, така че да се гарантира спазването на етичните принципи на тези проекти от самото начало.
- (33) Всички технологии с изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, които са разработвани, внедрявани и използвани в Съюза, следва изцяло да зачитат правата на гражданите на Съюза на неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни. По-специално тяхното разработване, внедряване и използване следва да е в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета¹ и Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета².
- (34) Етичните граници на използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, следва надлежно да се вземат предвид при използването на технологии за разпознаване от разстояние, например биометрично разпознаване, за целите на автоматичното идентифициране на физически лица. Когато тези технологии се използват от публичните органи по време на извънредна ситуация на национално равнище,

¹ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

² Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

например по време на национална здравна криза, използването следва да бъде пропорционално и да се определят критерии за такова използване, за да може да се определи дали, кога и как следва да се осъществи то, като следва при подобно използване да се отчитат неговите психологически и социално-културни последици при надлежно зачитане на човешкото достойнство и основните права, залегнали в Хартата.

- (35) Управлението, основаващо се на подходящи стандарти, повишава безопасността и подпомага увеличаването на доверието на гражданите в разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии.
- (36) Сред съществуващите съответни стандарти за управление са например „Етични насоки за надежден изкуствен интелект“, изготвени от експертната група на високо равнище по въпросите на изкуствения интелект, създадена от Европейската комисия, и други технически стандарти, приети на международно равнище от Европейския комитет по стандартизация (CEN), Европейския комитет за стандартизация в електротехниката (CENELEC) и Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI) на европейско равнище, от Международната организация по стандартизация (ISO) и Института за електро- и електронни инженери (IEEE) на международно равнище.
- (37) Обменът и използването на данни от множество участници е чувствителен въпрос и поради това разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии следва да се уреждат от съответни стандарти и протоколи, отразяващи изискванията за качество, интегритет, сигурност, неприкосновеност на личния живот и контрол. Стратегията за направление по отношение на данните следва да се съсредоточи върху обработването, споделянето и достъпа до такива данни, включително правилното им управление и проследимост, и да гарантира адекватна защита на данните, принадлежащи на уязвими групи, включително хора с увреждания, пациенти, деца, малцинства и мигранти.
- (38) Ефективното прилагане на етичните принципи, установени в настоящия регламент, до голяма степен ще зависи от назначаването от държавите членки на независим публичен орган, който да действа като надзорен орган. По-специално, всеки национален надзорен орган следва да отговаря за оценяването и наблюдението доколко съответстват на нормите изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, считани за високорискови с оглед на задълженията, посочени в настоящия регламент.
- (39) Всеки национален надзорен орган също трябва да носи отговорността за регулирането на управлението на тези технологии. Следователно тези органи трябва да играят важна роля за насърчване на доверието и безопасността на

гражданите на Съюза, както и за създаването на условия за демократично, плуралистично и справедливо общество.

- (40) Националните надзорни органи следва да си сътрудничат значително и редовно помежду си, както и с Европейската комисия и други съответни институции, органи, служби и агенции на Съюза, за да се гарантира съгласувано трансгранично действие и да се даде възможност за съгласувано разработване, внедряване и използване на тези технологии в рамките на Съюза в съответствие с етичните принципи, определени в настоящия регламент.
- (41) Националните надзорни органи следва да гарантират събирането на максимален брой заинтересовани страни, като промишлеността, предприятията, социалните партньори, изследователите, потребителите и организациите на гражданското общество, и да осигурят плуралистичен форум за размисъл и обмен на мнения, така че да се постигнат разбираеми и точни заключения, за да се дава насока на процеса на регулиране на управлението.
- (42) Освен това тези национални надзорни органи следва да предоставят професионални административни насоки и подкрепа за разработчиците, внедрителите и ползвателите, и по-специално малките и средните предприятия или стартиращите предприятия, които се сблъскват с предизвикателства по отношение на спазването на принципите, установени в настоящия регламент.
- (43) Подаването на сигнали за нарушения довежда потенциалните и действителните нарушения на правото на Съюза до знанието на органите, така че да могат да се предотвратяват наранявания, вреди или щети, които в противен случай биха настъпили. Освен това процедурите за подаване на сигнали подобряват информационния поток в рамките на дружества и организации, като по този начин намаляват риска от разработване на продукти или услуги с недостатъци или грешки. Дружествата и организациите, които разработват, внедряват или използват изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително данни, използвани или генерирани от тези технологии, следва да създадат канали за подаване на сигнали, а лицата, които подават сигнали за нарушения, следва да бъдат защитени срещу ответни репресии.
- (44) Непредсказуемо е бързото развитие на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, както и на техническото машинно самообучение, процесите на разсъждение и други технологии в основата на това развитие. Поради това е целесъобразно и необходимо да се създаде механизъм за преразглеждане, съгласно който, в допълнение към докладите си относно прилагането на регламента, Комисията редовно да представя доклад относно възможното изменение на приложното поле на настоящия регламент.

- (45) Тъй като целта на настоящия регламент, а именно да установи правна рамка от етични принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии в Съюза, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради своя мащаб и последствия може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в посочения член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (46) Действията на равнището на Съюза, посочени в настоящия регламент, биха били постигнати най-добре чрез създаването на Европейска агенция за изкуствен интелект. Такъв орган би бил от съществено значение за координиране на мандатите и действията на националните надзорни органи във всяка държава членка, начертаване на обективни критерии за оценка на риска от изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, разработване и издаване на сертификат за съответствие с етичните принципи, определени в настоящия регламент, подкрепа за редовния обмен със заинтересованите страни и гражданското общество, насърчаване на подхода на Съюза чрез международно сътрудничество и осигуряване на последователен отговор в световен мащаб спрямо възможностите и рисковете, присъщи на тези технологии.

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Цел

Целта на настоящия регламент е да установи регулаторна рамка от етични принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии в Съюза.

Член 2

Приложно поле

Настоящият регламент се прилага за изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуера, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, които са разработвани, внедрявани и използвани в Съюза.

Член 3

Географски обхват

Настоящият регламент се прилага по отношение на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, когато каквато и да е част от тях се разработва, внедрява или използва в Съюза, независимо дали софтуерът, алгоритмите или данните, използвани или генерирани от такива технологии, се намират извън Съюза или нямат конкретно географско местоположение.

Член 4

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- а) „изкуствен интелект“ означава софтуерни системи, които, наред с другото, събират, обработват и тълкуват структурирани или неструктурирани данни, идентифицират схеми и създават модели, за да достигнат до заключения или да предприемат действия във физическо или виртуално измерение въз основа на такива заключения;
- б) „роботика“ означава технологии, които дават възможност на машините да изпълняват задачи, които традиционно се изпълняват от човешки същества, включително чрез изкуствен интелект или свързани технологии;
- в) „свързани технологии“ означава технологии, които дават възможност на софтуер да контролира с частична или пълна автономност даден физически или виртуален процес,

технологии, способни да установят самоличността на лица или специфични характеристики на лица чрез биометричните им данни, и технологии, които копират или използват по друг начин човешки характеристики;

г) „софтуер“ означава набор от инструкции, които са изразени под форма на код и са необходими за това даден компютър да функционира и да изпълнява задачи;

д) „алгоритми“ означава модел за изчисления или други операции по решаване на проблеми, извършвани от софтуер при изпълнението на дадена задача;

е) „данни“ означава информация, дефинирана като код и съхранявана под формата на код;

ж) „разработване“ означава изграждане и проектиране на алгоритми, писане и проектиране на софтуер или събиране, съхранение и управление на данни с цел създаване или обучаване на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии или с цел създаване на ново приложение за съществуващи технологии за изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии;

з) „разработчик“ означава всяко физическо или юридическо лице, вземащо решения, които определят и контролират посоката или начина на развитие на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии;

и) „внедряване“ означава експлоатацията и управлението на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, както и тяхното пускане на пазара или предоставянето им по друг начин на разположение на ползвателите;

й) „внедрител“ означава всяко физическо или юридическо лице, което участва във внедряването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии и има оперативна или управленска функция;

к) „използване“ означава всяко действие, свързано с изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, различно от разработване или внедряване;

л) „ползвател“ означава всяко физическо или юридическо лице, което използва изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии за цели, различни от разработване или внедряване;

м) „предубеждение“ означава пристрастно или частично лично или социално възприятие на лице или група лица въз основа на техните лични характеристики;

н) „дискриминация“ означава всяко диференцирано третиране на лице или група лица въз основа на мотив, който не е обективно или разумно обоснован и следователно е забранен от правото на Съюза;

о) „нараняване или вреда“ означава физическо, емоционално или душевно нараняване, предубеждение, дискриминация или стигматизиране, страдание, причинени от липсата на приобщаване и многообразие, финансови или икономически загуби, загуба на работни места или възможности за образование, неправомерно ограничаване на свободата на избор, неправомерно осъждане, увреждане на околната среда и всяко нарушение на правото на Съюза, което е в ущърб на дадено лице;

п) „управление“ означава начинът да се гарантира, че разработчиците, внедрителите и ползвателите приемат и спазват най-високите стандарти и подходящите протоколи на поведение на основата на официален набор от правила, процедури и ценности, като това им позволява да решават по подходящ начин въпроси от етичен характер, когато те възникват или преди това.

Член 5

Етични принципи на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии

1. В рамките на Съюза всички технологии с изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват и използват при спазване на етичните принципи, определени в настоящия регламент.

2. Разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се извършват по начин, който гарантира, че изцяло се зачитат човешкото достойнство и основните права, заложи в Хартата.

3. Разработването, внедряването и използването на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се извършват във висш интерес на гражданите. По-специално потенциалът на тези технологии и възможностите, които те предоставят, се вземат под внимание, като винаги се отчита необходимостта от защита и насърчаване на социалното, екологичното и икономическото благосъстояние на обществото.

Член 6

Ориентиран към човека и създаден от човека изкуствен интелект

1. Всякакъв вид изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват и използват по ориентиран към човека начин с цел да се допринесе за съществуването на демократично, плуралистично и справедливо общество чрез опазване на човешката самостоятелност и вземането на решения от човека, както и чрез гарантиране на възможността на хората да действат (човешкия

фактор).

2. Технологиите, изброени в параграф 1, се разработват, разгръщат и използват по начин, който гарантира пълен надзор от страна на човека по всяко време, и особено когато това разработване, внедряване или използване води до риск от нарушаване на етичните принципи, определени в настоящия регламент.

3. Технологиите, изброени в параграф 1, се разработват, разгръщат и използват по начин, който дава възможност човешкият контрол да се възвърне по всяко време, включително чрез промяна или спиране на тези технологии, когато това разработване, внедряване или използване води до риск от нарушаване на етичните принципи, определени в настоящия регламент.

Член 7

Оценка на риска

1. За целите на настоящия регламент изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, които водят до значителен риск от нарушаване на етичните принципи, определени в настоящия регламент, се считат за високорискови технологии.

2. Когато изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии се считат за високорискови технологии, оценката на съответствието на тези технологии със задълженията, посочени в настоящия регламент, се извършва и наблюдава от националните надзорни органи, посочени в член 14.

3. Без да се засяга параграф 1, оценката на риска при изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се извършва въз основа на обективни критерии, хармонизирани на равнището на Съюза, и в съответствие с приложимото секторно законодателство.

Член 8

Прозрачност, отчетност и характеристики за безопасност

1. Всички технологии с изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива технологии, които се разработват, внедряват и използват в Съюза, се разработват, внедряват и използват по начин, който гарантира, че те не нарушават етичните принципи, определени в настоящия регламент. По-специално те:

а) се разработват, внедряват и използват по последователен начин, така че да не преследват цели и да не извършват дейности, различни от тези, за които са били замислени;

б) се разработват, внедряват и използват по устойчив начин, така че да гарантират подходящо ниво на сигурност, а също така ниво на сигурност, което предотвратява експлоатацията на технически слабости за нелоялни или незаконни цели;

в) се разработват, разгръщат и използват по сигурен начин, който гарантира наличието на предпазни механизми, включващи резервен план и резервни действия в случай на риск от нарушаване на етичните принципи, определени в настоящия регламент;

г) се разработват, внедряват и използват по начин, който гарантира, че е налице увереност, че резултатите са надеждни по отношение на постигането на целите и изпълнението на дейностите, за които са били създадени, включително като се гарантира, че всички операции са възпроизводими;

д) се разработват, внедряват и използват по начин, който гарантира, че изпълнението на целите и дейностите на конкретните технологии е точно; ако не могат да се избегнат отделни неточности, системата показва на внедрителите и ползвателите вероятността от грешки и неточности чрез подходяща декларация за ограничаване на отговорността;

е) се разработват, внедряват и използват по лесно обясним начин, така че да се гарантира, че е възможно техническите процеси на технологиите да бъдат обект на преглед;

ж) се разработват, внедряват и използват по такъв начин, че да са в състояние да предупреждават ползвателите, че взаимодействат със системи за изкуствен интелект, като разкриват надлежно своите способности, точност и ограничения пред разработчиците, внедрителите и ползвателите на изкуствен интелект;

з) в съответствие с член 6, параграф 3 се разработват, внедряват и използват по начин, който позволява, в случай на несъответствие с характеристиките за безопасност, посочени в букви а) – ж), съответните технологии да бъдат временно изключени и да се премине обратно към функционални възможности от предишни етапи.

2. В съответствие с член 6, параграф 2, технологиите, посочени в параграф 1, се разработват, внедряват и използват по прозрачен и проследим начин, така че техните елементи, процеси и фази да са документирани съгласно най-високите стандарти и да е възможно националните надзорни органи, посочени в член 14, да оценяват съответствието на тези технологии със задълженията, установени в настоящия регламент. По-конкретно разработчикът, внедрителят или ползвателят на тези технологии отговаря за съответствието им с характеристиките за безопасност, посочени в параграф 1, и трябва да бъде в състояние да го докаже.

3. Разработчикът, внедрителят или ползвателят на технологиите, посочени в параграф 1, гарантира, че предприетите мерки за осигуряване на съответствие с

характеристиките за безопасност, посочени в параграф 1, могат да бъдат одитирани от националните надзорни органи, посочени в член 14.

4. Приема се, че ползвателите са спазили задълженията по настоящия член, когато начинът им на използване на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, е добросъвестен и по никакъв начин не нарушава етичните принципи, установени в настоящия регламент.

Член 9

Непредубеждение и недискриминация

1. Всички софтуери, алгоритми или данни, използвани или генерирани от изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, разработени, внедрени или използвани в Съюза, са такива, че да гарантират зачитането на човешкото достойнство и равното третиране на всички.

2. Софтуерите, алгоритмите или данните, използвани или генерирани от изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, които са разработени, внедрени или използвани в Съюза, не съдържат предубеждения и – без да се засяга параграф 3, не дискриминират на основания като раса, пол, сексуална ориентация, бременност, увреждане, физически или генетични характеристики, възраст, национално малцинство, етнически или социален произход, език, религия или убеждения, политически възгледи или гражданско участие, гражданство, гражданско или икономическо състояние, образование или съдимост.

3. Чрез дерогация от параграфи 1 и 2 и без да се засяга правото на Съюза относно незаконната дискриминация, всяко диференцирано третиране между лица или групи от лица може да бъде оправдано само ако съществува обективна, разумна и законна цел, която е едновременно пропорционална и необходима, доколкото не съществува алтернатива, която би засегнала в по-малка степен принципа на равно третиране.

Член 10

Социална отговорност и баланс между половете

1. В Съюза всички системи за изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват и използват в съответствие с приложимото право и приложимите принципи и ценности на Съюза по начин, който гарантира оптимални социални, екологични и икономически резултати, и който не води до наранявания или вреди за отделни лица или за обществото.

2. Всички технологии с изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии, включително софтуерът, алгоритмите и данните, използвани или генерирани от такива

технологии, които се разработват, внедряват и използват в Съюза, се разработват, внедряват и използват по социално отговорен начин. В по-конкретен план социално отговорен начин означава, че тези технологии:

а) се разработват, разгръщат и използват по начин, който допринася за подобряване на индивидуалното развитие, колективното благосъстояние и доброто функциониране на демокрацията, без да се намесват в политическите процеси, процесите на вземане на решения и изборите, или да допринасят за разпространението на дезинформация;

б) се разработват, разгръщат и използват по начин, който допринася за постигането на справедливо общество, като помагат за подобряване на здравето и благосъстоянието на гражданите, насърчават равенството в създаването и наличието на икономически, социални и политически възможности и зачитат правата на работниците;

в) се разработват, разгръщат и използват по начин, който допринася за обществения дебат, допълва и овластява човешките когнитивни умения, стимулира качествено образование и насърчава многоезичието, като същевременно отразява културното многообразие на Съюза;

г) се разработват, разгръщат и използват по балансиран по отношение на пола начин, като така се намалява неравнопоставеността между половете чрез предоставяне на равни възможности за всички;

д) се разработват, разгръщат и използват по начин, който допринася за намаляване на цифровото разделение между регионите, възрастовите групи и социалните класи, за насърчаване на цифровата грамотност и умения, иновациите и творчеството, като същевременно се зачитат правата върху интелектуалната собственост;

3. Съюзът и неговите държави членки насърчават научноизследователските проекти, насочени към намиране на решения, основаващи се на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, които имат за цел насърчаване на социалното приобщаване, плурализма, солидарността, справедливостта, равенството и сътрудничеството.

4. Социалните последици от повсеместното присъствие на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, които са разработени, внедрени или използвани в Съюза, се наблюдават от националните надзорни органи, посочени в член 14, с цел да се избегне неблагоприятното въздействие върху дееспособността на обществото и социалните отношения, както и влошаването на социалните умения.

Член 11

Екологосъобразност и устойчивост

1. В Съюза всички системи за изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се разработват, внедряват или използват в съответствие с правото, принципите и ценностите на Съюза по начин, който гарантира оптимални екологосъобразни резултати и свежда до минимум техният отпечатък върху околната среда през жизнения им цикъл и по протежение на цялата им верига на доставки, за да се подкрепя постигането на неутралност спрямо климата и целите на кръговата икономика.
2. Съюзът и неговите държави членки насърчават и стимулират научноизследователските проекти, насочени към намиране на решения, основаващи се на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, които имат за цел да решават екологични проблеми като генерирането на отпадъци, въглеродния отпечатък, изменението на климата и влошаването на околната среда.
3. Всички технологии за изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, се оценяват по отношение на тяхната екологосъобразност и устойчивост от националните надзорни органи, посочени в член 14, като се гарантира, че са въведени мерки за смекчаване на общото им въздействие по отношение на природните ресурси, потреблението на енергия, генерирането на отпадъци, въглеродния отпечатък, изменението на климата и влошаването на околната среда.

Член 12

Неприкосновеност на личния живот и биометрично разпознаване

1. Всяко обработване на лични данни, извършвано в контекста на настоящия регламент, включително лични данни, извлечени от нелични данни, и биометрични данни, се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО.
2. В съответствие с член 5, параграф 2, когато технологиите за дистанционно разпознаване, като например биометричното разпознаване, се внедряват или използват от публичните органи на държавите членки с цел да се реагира на извънредна ситуация на национално равнище, тези органи гарантират, че подобно внедряване или използване се ограничава до конкретни цели, ограничава се във времето и се извършва при надлежно зачитане на човешкото достойнство и основните права, определени в Хартата.

Член 13
Управление

1. Изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, разработвани, внедрявани или използвани в Съюза, отговарят на съответните стандарти за управление, установени от националните надзорни органи, посочени в член 14, в съответствие с правото, принципите и ценностите на Съюза.
2. Данните, използвани или генерирани от изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, разработвани, разгърнати или използвани в Съюза, се управляват от разработчиците, внедрителите и ползвателите в съответствие със съответните стандарти, посочени в параграф 1, както и със съответните отраслови и търговски протоколи. По-специално, разработчиците и внедрителите извършват, където е осъществимо, проверки на качеството на външните източници на данни, използвани от изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, и въвеждат механизми за надзор по отношение на тяхното събиране, съхранение, обработка и използване.
3. Без да се засягат правата на преносимост и правата на лицата, чието използване на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии е генерирало данни, събирането, съхранението, обработката, споделянето и достъпа до данни, използвани или генерирани от изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, разработвани, внедрени или използвани в Съюза, отговарят на съответните стандарти, посочени в параграф 1, както и на съответните отраслови и търговски протоколи. По-специално, разработчиците и доставчиците гарантират, че тези протоколи се прилагат по време на разработването и внедряването на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии, като ясно определят изискванията за обработване и предоставяне на достъп до данните, използвани или генерирани от тези технологии, както и целта, обхвата и адресатите на обработването и предоставянето на достъп до такива данни, като съществува възможност всички тези елементи по всяко време да бъдат одитирани и проследявани.

Член 14
Надзорни органи

1. Всяка държава членка определя независим публичен орган, който отговаря за наблюдението на прилагането на настоящия регламент („надзорен орган“). В съответствие с член 7, параграфи 1 и 2 всеки национален надзорен орган отговаря за оценяване на това дали изкуственият интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, разработвани, внедрявани и използвани в Съюза, са високорискови технологии, и ако това е така, за оценяване и наблюдение на тяхното съответствие с етичните принципи, установени в настоящия регламент.

2. Всеки надзорен орган допринася за последователното прилагане на настоящия регламент в рамките на целия Съюз. За тази цел надзорните органи във всяка държава членка си сътрудничат помежду си, с Комисията и с други съответни институции, органи, служби и агенции на Съюза, по-специално по отношение на установяването на стандартите за управление, посочени в член 13, параграф 1.

3. Всеки национален надзорен орган отговаря за надзора върху прилагането на стандартите за управление към изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително като осъществява връзка с възможно най-голям брой заинтересовани страни. За тази цел надзорните органи във всяка държава членка предоставят форум за редовен обмен със заинтересованите страни.

4. Всеки национален надзорен орган предоставя професионални и административни насоки и оказва подкрепа на общото прилагане на етичните принципи, установени в настоящия регламент, включително на малките и средните предприятия и на стартиращите предприятия.

5. Всяка държава членка уведомява Европейската комисия за правните разпоредби, които приема съгласно настоящия член, до [ОВ: моля, въведете дата – една година след влизането в сила] и я уведомява незабавно за всяко последващо изменение, което ги засяга.

6. Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират прилагането на етичните принципи, определени в настоящия регламент. Държавите членки подкрепят съответните заинтересовани страни и гражданското общество както на равнището на Съюза, така и на национално равнище, в усилията им да осигурят своевременен, етичен и добре информиран отговор на новите възможности и предизвикателства, по-специално тези от трансгранично естество, които произтичат от аспекти на технологичното развитие, отнасящи се до изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии.

Член 15

Докладване на нарушения и защита на лицата, които подават сигнали

Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета³ се прилага по отношение на докладването на нарушения на настоящия регламент и защитата на лицата, които подават сигнали за такива нарушения.

³ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лица, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

Член 16
Изменение на Директива (ЕС) 2019/1937

Директива (ЕС) 2019/1937 се изменя, както следва:

(1) В член 2, параграф 1 се добавя следната подточка:

„xi) разработване, внедряване и използване на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии.“

(2) В част I от приложението се добавя следната буква:

„К. Член 2, параграф 1, буква а), подточка xi) – разработване, внедряване и използване на изкуствен интелект, роботика и свързани с тях технологии.“

„xxi) Регламент [XXX] на Европейския парламент и на Съвета относно етичните принципи за разработването, внедряването и използването на изкуствен интелект, роботика и свързаните с тях технологии“.

Член 17

Преглед

Комисията редовно извършва прегледи на развитието на изкуствения интелект, роботиката и свързаните с тях технологии, включително софтуер, алгоритми и данни, използвани или генерирани от такива технологии, и до [ОВ: моля, въведете дата – три години след влизането в сила] и на всеки три години след това представя на Европейския парламент, на Съвета и на Европейския икономически и социален комитет доклад за прилагането на настоящия регламент, включително оценка на възможното изменение на приложното поле на настоящия регламент.

Член 18

Влизане в сила

1. Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в Официален вестник на Европейския съюз. Той се прилага от XX.

2. Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите членки в съответствие с Договора за Европейския съюз.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Във филма от 1982 г. „Блейд Рънър“ (*Blade Runner*) има диалог между Рейчъл, която е репликант (т.е. андроид, притежаващ интелект) и работи в предприятие, произвеждащо репликанти, и Декард, ловец на андроиди, който си печели хляба, като елиминира репликантите, излезли извън контрол. Рейчъл казва:

“Вие явно смятате, че нашата работа не носи полза на обществото”.

На което Декард отговаря:

“Репликантите са като всяка друга машина - или носят полза, или представляват опасност. Когато носят полза, те не са моя работа”.

Ползи и рискове

Масовото въвеждане на изкуствения интелект във всички машини, с които си взаимодействаме в обществото и в трудовите и социалните ни отношения ще доведе – вече води – до технологичен скок, сравним единствено с това, което навремето е била индустриалната революция. Животът никога вече няма да бъде същият, ще има значителни промени и на пазара на труда, и в отношенията с публичните органи, и в личните ни взаимоотношения, и в домовете ни — представете си какво означава вграждането на „интернет на нещата“ във всички домакински уреди. Технологичен скок от такъв калибър ни изправя пред дилема, подобна на тази в „Блейд Рънър“: всички технологии носят и ползи, и рискове. А що се отнася до изкуствения интелект, говорим за ползи и/или рискове от такъв мащаб, какъвто досега не е имало, предвид огромния потенциал, който му е присъщ.

Ролята на Европейския съюз за създаването на правна рамка

Когато обаче, в качеството си на публични администрации, сме изправени пред този феномен, няма как да се ограничим до професионалния цинизъм на Декард. И точно, за Европейския парламент е толкова важно потенциалът на тези технологии да се увеличи в името на благосъстоянието и конкурентоспособността на Европа, колкото е важно и да се контролират съпътстващите рискове и да се предвидят последиците за ефективното посрещане на един или друг от тези рискове. По тази причина искаме да бъдем първи в изграждането на правно определяне на етичен праг, който, от една страна, защитава европейските граждани от евентуални негативни последици, произтичащи от това технологично развитие, и, от друга страна, осигурява добавена стойност на доверието в европейския изкуствен интелект в света. Етичен праг, който съответства на европейските принципи и ценности, отразен в Хартата на основните права на Европейския съюз, и отговаря на нашите граждански цели; законодателство, вдъхновено от хуманистичен подход, при който в центъра на технологичното развитие се намира човекът. Правна уредба, която се прилага не само по отношение на изкуствения интелект, разработван в Европа, но и представлява регулаторна норма за всеки, който възнамерява да извършва дейност в Европейския съюз.

Наложително е рамката от права и задължения да бъде споделена от всички държави —

членки на Европейския съюз. Редица национални разпоредби без общо позоваване биха могли да доведат до нарушаване на функционирането на единния пазар и да възпрепятстват колективните ни усилия за постигане на световно технологично лидерство. Създаването на европейска агенция, която да наблюдава разработването на това законодателство, ще доведе до хармонизиране на правните и техническите рамки, разработени в различните държави членки.

Гъвкаво и далновидно регулиране

В отговор на привържениците на идеята регулирането в този сектор да се извършва чрез саморегулиране можем отново да цитираме диалога от началото, който илюстрира необходимостта от участието и на обществеността, защото то е гарант за постигането и на други цели освен икономическата възвръщаемост. Предотвратяването на дискриминацията (независимо в какво се корени тя) в процеса на вземане на решения и използването на потенциала за промяна, присъщ на тези технологии, за постигане на по-справедливо общество, с особен акцент върху намаляването на неравнопоставеността между половете и повече устойчивост по отношение на околната среда, също са сред целите, към които се стремят европейските публични институции. В текста се предвиждат изрични мандати за европейските публични органи във връзка с тези въпроси.

Това законодателство цели също така да съчетае високите изисквания с регулаторна опростеност, за да се избегнат сложни регулаторни системи и бюрократична тежест за участниците. Налице е и стремеж рамката да е достатъчно гъвкава, за да може да взема предвид развитието в една изключително променяща се действителност, като същевременно се даде възможност за секторно разработване на стандарти, които да се превърнат в конкретни реалности.

Цялостно сближаване чрез създаването на национални надзорни органи

Настоящият регламент има за цел увеличаването на контрола на всички етапи в тази изключителна сложна технология. Разработването, прилагането, самото развитие на технологиите чрез машинно самообучение (*machine-learning*) или задълбочено машинно обучение (*deep-learning*) са все аспекти, за които са предвидени разпоредби в тази правна рамка. Специален акцент се поставя върху предотвратяването на рисковете в областта на така наречените “високорискови технологии”, т.е. когато има голяма вероятност да възникнат отрицателни външни ефекти или когато са налице чувствителни теми, които заслужават специална защита — както е определено в настоящия регламент. В него се урежда например изключително чувствителният въпрос за индивидуалните права, например във връзка с техниките за дистанционно разпознаване, като се определят много стриктни гаранции за тяхното използване; също така в него се определя много строга материалноправна и времева рамка, така че подобни техники да могат да бъдат използвани от публичните органи само по изключение, в случаи на сериозни извънредни ситуации.

Настоящото законодателство цели също и включването на широката общественост — и по-специално най-силно засегнатите участници — в проектирането, разработването, контрола и мониторинга на тази регулаторна рамка. В текста се предвижда задължителното създаване на национални надзорни органи и предоставянето им на мандат, за да се гарантира, че в тяхната работа редовно ще бъде включвано и

гражданското общество. Също така се определят стриктни изисквания и задължения за прозрачност и отчетност по отношение на проектантите, операторите и потребителите на изкуствен интелект. Предвидени са и задължения за гражданско поведение на потребителите и необходимата защита за добросъвестното използване на тези технологии от тяхна страна.

Разбираемост, прозрачност, отчетност, отговорност и управление

Все още сме далеч от това алгоритъм да доведе до зараждането на *психоисторията*, както се случва в книгата на Айзък Азимов „Фондация“. Концепцията за свободната воля, която е неразривна част от същността ни на човешки същества, към момента не е изложена на риск. Дори когато става въпрос за предвиждането на появата на големите исторически течения. В качеството си на демократични сили ние ще гарантираме, че решенията — и големите, и малките — които се вземат с помощта на технологиите с ИИ, не са резултат от мътни и неразбираеми математически формули. Разбираемостта, прозрачността, отчетността и отговорността ще бъдат елементи, абсолютно необходими за изкуствения интелект, който ще се разработва и ще функционира в Европейския съюз.

Накратко, Европейският съюз се стреми да бъде територия, в която е постигнат необходимият баланс между гарантирането на гражданските права и укрепването на технологичното развитие. Настоящият регламент и разработването, което ще се извърши под надзора на контролен орган или контролни органи, следва да бъдат пример за останалата част от света и положеният първи камък в гарантирането на правилното управление на това явление в световен мащаб.